

**ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ**

Факультет психології та соціального захисту

Кафедра соціальної роботи, управління та суспільних наук

**СОЦІАЛЬНА РОБОТА:
СТАНОВЛЕННЯ, ПЕРСПЕКТИВИ, РОЗВИТОК**

Матеріали

II Всеукраїнської науково-практичної конференції
студентів, курсантів та молодих вчених
15 листопада 2024 року

Львів – 2024

УДК 316.4.05: 009. 37.032

Соціальна робота: становлення, перспективи, розвиток. Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів, курсантів та молодих вчених, 15 листопада 2024 р.; [за ред.: Нагірняк М.Я.]. Львів : ЛДУ БЖД, 2024. 118 с.

У матеріалах II Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів, курсантів та молодих вчених «Соціальна робота: становлення, перспективи, розвиток» (15 листопада 2024 р.) висвітлюються питання, що стосуються актуальних проблем сьогодення та перспектив подальшої розбудови соціальної роботи на засадах розвивальної парадигми, пріоритетних напрямків застосування інноваційних технологій у практиці соціальної роботи та соціальної політики в Україні в умовах воєнного та післявоєнного періоду, особливостей соціального захисту в секторі безпеки, соціального супровіду, діяльності державних та громадських інституцій у сфері соціальної роботи, провадження соціальної роботи з різними категоріями населення та соціального менеджменту.

Матеріали, що пропонуються читачеві, сприятимуть створенню умов для формування складових професійної компетентності соціального працівника і дозволить формувати адекватну модель діяльності майбутнього фахівця соціальної сфери.

Видання рекомендоване усім, хто цікавиться теоретичними й практичними аспектами становлення та перспективами розвитку соціальної роботи в Україні та світі.

Головний редактор: НАГІРНЯК Михайло Ярославович
кандидат історичних наук, доцент
доцент кафедри соціальної роботи, управління та суспільних наук
Львівського державного університету безпеки життєдіяльності.

*Рекомендовано до друку вченою радою
факультету психології та соціального захисту
Львівського державного університету безпеки життєдіяльності
(Протокол № 2, від 14 листопада 2024 р.)*

ЗМІСТ

<i>Передмова</i>	3
<i>Білецький О.</i> Волонтерство та соціальна робота в умовах військового конфлікту: підходи до адаптації та інтеграції вразливих груп населення	5
<i>Шевців Ю.</i> Впровадження електронного кейс-менеджменту як сучасного інструменту надання соціальних послуг.....	9
<i>Шмега М.</i> Інструменти реабілітації ветеранів російсько-української війни: досвід, виклики та перспективи	13
<i>Титарчук А.</i> Соціальна робота у воєнний та післявоєнний період (сучасні реалії).....	17
<i>Ковба Д.</i> Індивідуальне консультування ветеранів війни як ефективний метод соціальної роботи	22
<i>Лис В.</i> Забезпечення найкращих інтересів дитини в умовах воєнного часу	26
<i>Думанська О.</i> Роль соціальної роботи у підтримці внутрішньо переміщених осіб у процесі їх реінтеграції	30
<i>Івацшишин О.</i> Проблеми надання соціальних послуг внутрішньо переміщеним особам в умовах воєнного стану ...	33
<i>Сушінець В.</i> Проблеми та перспективи соціального захисту військовослужбовців та ветеранів у контексті сучасних викликів національної безпеки України	38
<i>Костишин Е., Хамуляк Т.</i> Новації щодо здійснення соціального супроводу військовослужбовців, ветеранів війни в Україні	42
<i>Пирожик А.</i> Особливості соціально-психологічного супроводу дітей учасників бойових дій.....	49
<i>Іванів А.</i> Міграційні процеси в сучасній Україні: тенденції та соціальні дослідження.....	55

3. Державна служба України у справах ветеранів війни та учасників АТО. Аналітичний звіт про стан соціального захисту ветеранів війни в Україні. Державна служба України у справах ветеранів війни та учасників АТО. Київ, 2019. 120 с. URL: <https://example.ua>.
4. Іваненко П.П. Соціальний захист військовослужбовців у період реформування сектору безпеки і оборони України. *Вісник Національного університету оборони України*. 2019. № 4. С. 89–96.
5. Національна стратегія реформування системи соціального захисту ветеранів на 2022–2025 роки: затверджено Указом Президента України від 24.12.2021 р. № 634/2021. URL: <https://example.ua>.

УДК: 355.4

Емілія КОСТИШИН, Тарас ХАМУЛЯК
Львівський державний університет
безпеки життєдіяльності

НОВАЦІЇ ЩОДО ЗДІЙСНЕННЯ СОЦІАЛЬНОГО СУПРОВОДУ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ, ВЕТЕРАНІВ ВІЙНИ В УКРАЇНІ

Повномасштабне вторгнення Росії в Україну в лютому 2022 року суттєво змінило соціальну політику країни. Головним напрямком стало забезпечення соціально-економічних прав військовослужбовців, реабілітація учасників бойових дій, ветеранів війни, їхніх сімей і родин загиблих.

У 2023 році одним із пріоритетів державної політики визначено розвиток ветеранів – новий підхід, що має на меті всебічну реалізацію можливостей для ветеранів разом із забезпеченням їх соціального захисту. Враховуючи виклики

війни – збільшення кількості учасників бойових дій, ветеранів війни 7 квітня 2023 р. Кабінет Міністрів схвалив Стратегію формування системи переходу від військової служби до цивільного життя на період до 2032 р., ключовими напрямками якої є оновлення законодавства, що регулюватиме процес системи переходу від військової служби до цивільного життя а також розроблення переліку певних послуг [6].

Однією з умов ефективності соціальної адаптації до цивільного життя учасників бойових дій (ветеранів війни) та демобілізованих осіб є їх професійний соціальний супровід, що здійснюється фахівцями із соціальної роботи. Метою соціального супроводу учасників бойових дій (ветеранів війни) та демобілізованих осіб є зниження важкості наслідків травматичних подій, попередження та розв'язання можливих чи назрілих проблем, з якими вони не можуть впоратись самостійно, а також налагодження їх позитивно спрямованої життєдіяльності у цивільному середовищі [2].

У напрямі реалізації Стратегії було затверджено Державний стандарт соціальної послуги соціальної адаптації ветеранів війни та членів їхніх сімей. Цим Державним стандартом визначено зміст, обсяг, умови та порядок надання соціальної послуги соціальної адаптації ветеранів війни та членів їхніх сімей, показники її якості для надавачів цієї послуги усіх форм власності [3].

Соціальна послуга соціальної адаптації ветеранів війни та членів їхніх сімей – комплекс заходів, спрямованих на забезпечення соціальної профілактики та соціальної підтримки, збереження та відновлення соціальних і сімейних зв'язків ветеранів війни та членів їхніх сімей, запобігання потраплянню в складні життєві обставини сімей ветеранів війни, пристосування до змінених умов соціального середовища, спрямованих для усунення / пристосування обмежень життєдіяльності для підтримки соціальної незалежності, збереження та продовження їхньої соціальної

активності, забезпечення можливостей для подальшого планування особистого життя та професійного розвитку, що складається із двох етапів, перший етап надається в рекреаційному закладі, другий етап – індивідуальна соціальна адаптація, яка надається за задекларованим / зареєстрованим місцем проживання (перебування) ветеранів війни та членів їхніх сімей та здійснюються впродовж визначеного строку.

Обов'язкова частина передбачає:

- допомогу отримувачам соціальної послуги в аналізі життєвої ситуації, визначенні основних шляхів та методів розв'язання проблем і перенаправлення (за потреби) до відповідних фахівців з метою їх розв'язання (за задекларованим / зареєстрованим місцем проживання (перебування));

- надання отримувачам соціальної послуги психологічної допомоги, корекцію їхнього психологічного стану та поведінки в повсякденному житті;

- сприяння в отриманні психіатричної допомоги (за самозверненням та відповідно до виявлених потреб);

- допомогу в зміцненні / відновленні родинних і суспільних зв'язків, у тому числі шляхом сімейного консультування;

- створення умов для формування та розвитку соціальних і комунікаційних навичок;

- надання інформації з питань соціального захисту;

- проведення групових сімейних психологічних тренінгів з питань, що стосуються персональних та сімейних цінностей, підтримки власних ресурсів в поточних умовах та підтримки один одного; організацію сімейного бюджетування;

- організацію і проведення змістовного дозвілля дітей.

Варіативна частина надання соціальної послуги формується виходячи із особливостей місця надання соціальної послуги першого етапу, наявних ресурсів та може передбачати:

– сприяння в організації фізичного відновлення шляхом проведення тілесної терапії, інших форм фізичної активності;

– організацію змістовного дозвілля для отримувачів соціальної послуги першого етапу шляхом проведення тематичних групових заходів, зокрема майстер-класів, лекцій, арт-терапевтичних заходів, тренінгів тощо.

Законом України «Про Державний бюджет України на 2024 рік» Мінветеранів передбачені видатки за бюджетною програмою КПКВК 1511090 «Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на забезпечення інституту помічника ветерана в системі переходу від військової служби до цивільного життя та окремі заходи з підтримки осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України» [4]. Зазначена субвенція спрямовується на оплату праці фахівців із супроводу ветеранів. З метою реалізації зазначеної бюджетної програми Мінветеранів напрацьовано проекти нормативно-правових актів Кабінету Міністрів України щодо забезпечення інституту фахівця із супроводу ветеранів війни та демобілізованих осіб в системі переходу від військової служби до цивільного життя, якими регулюватимуться питання працевлаштування цих фахівців, оплати їх праці тощо.

Передбачається, що фахівці із супроводу ветеранів реалізовуватимуть заходи з підтримки ветеранів під час їх реадптації та реінтеграції в територіальних громадах. Як наслідок, до Національного класифікатора України ДК 003:2010 «Класифікатор професій» внесено професію «Фахівець із супроводу ветеранів війни та демобілізованих осіб» (код КП 2446.2).

Наказом Мінветеранів від 09.04.2024 №111 затверджено професійний стандарт «Фахівець із супроводу ветеранів війни та демобілізованих осіб», який внесений до Реєстру кваліфікацій Національного агентства кваліфікацій 12.04.2024 р. [5], який передбачає підготовку фахівців із

супроводу ветеранів війни та демобілізованих осіб, мета діяльності яких – надання ветеранам війни, демобілізованим особам та членам їх сімей, членам сімей загиблих (померлих) ветеранів війни, членам сімей загиблих (померлих) Захисників і Захисниць України та іншим особам, супровід з підтримки переходу від військової служби до цивільного життя щодо можливостей, прав, гарантій, пільг, отримання публічних (електронних публічних), соціальних, освітніх, реабілітаційних, психологічних та інших послуг, зокрема з питань оформлення документів для отримання таких послуг, визначення пріоритетності потреб зазначених категорій осіб та допомога у пошуку найбільш оптимальних та ефективних інструментів їх реалізації.

Посаду фахівця із супроводу ветеранів зможе займати особа, яка має рівень освіти за ступенем не нижче бакалавра в галузі знань Освіта/Педагогіка, Соціальні та поведінкові науки, Право, Охорона здоров'я, Соціальна робота, Публічне управління та адміністрування, відповідно до національного класифікатора України ДК 003:2010 «Класифікатор професій».

Фахівець із супроводу ветеранів буде працевлаштуватися штатним працівником установи/закладу комунальної форми власності. Рішення про введення посади фахівця із супроводу ветеранів до структури та штатного розпису комунального закладу буде приймати його засновник. Примірну посадову інструкцію буде затверджено Мінветеранів.

На сьогодні Кабінетом Міністрів України також визначено порядок роботи та діяльності служб супроводу в інтересах соціальної підтримки Захисників та Захисниць та членів їх родин. який регулюється постановою «Деякі питання впровадження діяльності служб супроводу військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту, поліцейських та членів їх сімей» [1]. Зокрема, служби супроводу будуть створені в органах

військового управління, військових частинах, навчальних військових центрах та закладах. Такі служби опікуватимуться військовослужбовцями, особами рядового і начальницького складу служби цивільного захисту, поліцейськими та членами їх сімей, членами родин загиблих, зниклих безвісті та полонених.

Основне завдання служб супроводу полягатиме у допомозі військовослужбовцям у вирішенні низки соціальних та медичних питань:

- супроводження поранених, в тому числі через надання їм допомоги у питаннях направлення та проходження військово-лікарських комісій та медико-соціальних лікарських комісій, підтримка комунікації з членами їх сімей

- супроводження членів сімей загиблих (померлих), зниклих безвісти та полонених та надання їм допомоги у питаннях реалізації належних пільг і гарантій;

- сприяння в оформленні документів, необхідних для надання їм посвідчень, що підтверджують статус особи, на основі якого надаються відповідні пільги і компенсації;

- участь у заходах супроводження або підтримки тих, хто звільняється зі служби.

Уповноважені особи служб супроводу будуть виявляти та оцінювати соціальні потреби військовослужбовців та уточнювати інформацію у закладах охорони здоров'я про потреби поранених та хворих. Також вони будуть надавати всі необхідні консультації та забезпечувати «зворотній зв'язок» із надавачами соціальних послуг щодо вирішення актуальних питань військовослужбовців.

Таким чином, в Україні вперше за багатолітню історію формується система військової соціальної роботи, що забезпечить соціально-правовий та економічний захист військовослужбовців, ветеранів війни, полонених, загиблих та членів їх сімей.

Список використаних джерел

1. Деякі питання впровадження діяльності служб супроводу військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту, поліцейських та членів їх сімей: Постанова КМУ від 20.06.2024 р. № 948. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/948-2024-%D0%BF#Text>.
2. Олексюк Н. Теоретичні засади соціального супроводу учасників бойових дій (ветеранів війни) та демобілізованих осіб в об'єднаній територіальній громаді. *Соціальна робота: виклики сьогодення* : збірник наукових праць за матеріалами XII Міжнародної науково-практичної конференції (25-26 травня 2023 р.). Тернопіль: ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2023. С. 122–125.
3. Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги соціальної адаптації ветеранів війни та членів їхніх сімей та внесення зміни до Класифікатора соціальних послуг: Наказ Міністерства соціальної політики від 11.04.2024 р. № 175-Н. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0828-24#Text>.
4. Про затвердження Порядку та умов надання у 2024 році субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на забезпечення інституту помічника ветерана в системі переходу від військової служби до цивільного життя та окремі заходи з підтримки осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України: Постанова КМУ від 05 липня 2024 р. № 779. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennia-poriadku-ta-umov-nadannia-u-2024-rotsi-subventsii-z-derzhavnoho-biudzhetu-mistsevym-biudzhetam-na-zabezpechennia-institutu-pomichnyka-veterana-i050724-779>.

5. Професійний стандарт «Фахівець із супроводу ветеранів війни та демобілізованих осіб»: Наказ Міністерства у справах ветеранів України від 09.04.2024 р. № 111. URL: https://register.nqa.gov.ua/uploads/0/604-profesijnij_standart_10_04_2024_do_nakazu_111.pdf.
6. Уряд запустив стратегічний проєкт Мінветеранів переходу від військової служби до цивільного життя. URL: <https://mva.gov.ua/ua/news/uryad-zapustiv-strategichnij-proyekt-minveteraniv-perehodu-vid-vijskovoyi-sluzhbi-do-civilnogo-zhittya>.

УДК 316.354:355.1

Ангеліна ПИРОЖИК

Національна академія сухопутних військ
імені Петра Сагайдачного

Науковий керівник:

к.ю.н., доцент *ГАЧАК-ВЕЛИЧКО Л.А.*

ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО СУПРОВОДУ ДІТЕЙ УЧАСНИКІВ БОЙОВИХ ДІЙ

Соціальна та психологічна підтримка дітей учасників бойових дій необхідна для того, щоб допомогти їм впоратися з унікальними викликами, з якими вони стикаються через участь їхніх батьків у бойових діях.

Діти учасників бойових дій можуть відчувати цілу низку емоцій, зокрема тривогу, страх і смуток, через потенційні ризики та невизначеність, пов'язані з військовою службою їхніх батьків. Програми соціальної та психологічної підтримки повинні включати доступ до консультаційних послуг, терапії та фахівців з психічного здоров'я, які можуть допомогти дітям розібратися зі своїми почуттями, розвинути механізми подолання та подолати будь-яку травму, яку вони могли пережити.